

BRANDAFARIN JOURNAL OF MANAGEMENT

Volume No.: 3, Issue No.: 46, Jan 2024

P-ISSN: 2717-0683 , E-ISSN: 2783-3801

The relationship between primary maladaptive schemas and neglect on the personality characteristics of private hospital staff

The present research was conducted in order to determine the personality characteristics related to procrastination and initial incompatible schemas among hospital nurses of private hospitals. This study was conducted in order to determine the personality characteristics related to procrastination and early maladaptive schemas among the nurses of Farabi Hospital, Isfahan. This research was applied and a descriptive-correlation type of study. The statistical population was the nurses of Farabi Hospital in Isfahan in the fall of 1400. According to the table of Karjeshi and Morgan (1970), 310 people were selected, and the questionnaire of 288 people could be analyzed. The research tools were: Young Schema Questionnaire Short Form (SF-YSQ), Tuckman's Procrastination Scale and Five Factors of Personality (NEO-FFI). In order to analyze the obtained data, SPSS 24 software was used to obtain descriptive statistics, and in the inferential analysis of the data, statistical methods of structural equations were used from the software (Smart PLS 3). Was used, and the personality trait of responsibility can moderate the relationship between procrastination and the domain of disengagement in primary maladaptive schemas ($P<0.05$). Conclusion: Considering the sensitivity of the duties of medical staff in hospitals, identification, training and effective management of employees with moderate to severe negligence are suggested.

Key words: personality traits, procrastination, primary maladaptive schemas.

رابطه طرحواره های ناسازگار اولیه با اهمال کاری بر ویژگی های شخصیتی کادر بیمارستان های خصوصی

فاطمه گودرزی^۱

چکیده:

پژوهش حاضر به منظور تعیین ویژگی های شخصیتی در رابطه با اهمال کاری و طرحواره های ناسازگار اولیه در بین پرستاران بیمارستان کادر بیمارستان های خصوصی انجام شد. این پژوهش کاربردی و از نوع مطالعات توصیفی- همبستگی بود. جامعه آماری عبارت بود از پرستاران بیمارستان فارابی اصفهان در پاییز سال ۱۴۰۰. منطبق بر جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) تعداد ۳۱۰ نفر انتخاب شدند که پرسشنامه ۲۸۸ نفر قابل تجزیه و تحلیل بود. ابزارهای پژوهش عبارت بودند از: فرم کوتاه پرسشنامه طرحواره یانگ (SF - YSQ)، سنجش اهمال کاری تاکمن و پنچ عاملی شخصیت (NEO-FFI). به منظور تجزیه و تحلیل داده های به دست آمده، برای به دست آوردن آمار توصیفی از نرم افزار SPSS استفاده شد و همچنین در تحلیل استنباطی داده ها از روش های آماری معادلات ساختاری از نرم افزار (Smart PLS 3) استفاده شد و ویژگی شخصیتی مسئولیت پذیری می تواند رابط بین اهمال کاری و حوزه انفال در طرحواره های ناسازگار اولیه را تعدیل کند ($P < 0.05$). نتیجه-گیری: با توجه به حساسیت و ظایف کادر درمان در بیمارستان ها، شناسایی، آموزش و مدیریت مؤثر کارکنان دارای اهمال کاری متوسط تا شدید پیشنهاد می گردد.

واژگان کلیدی: ویژگی های شخصیتی، اهمال کاری، طرحواره های ناسازگار اولیه.

مقدمه:

کادر بیمارستان در زمان فعالیت خود با تنش های مختلفی مواجه هستند که از آن جمله می توان به فرسودگی شغلی اشاره کرد. این نوع تحلیل رفتگی در اثر تنش های مداوم ایجاد می شود و عوارض زیادی در خانواده، زندگی اجتماعی و فردی و سازمان بر جای می گذارد (خرابی و همکاران، ۱۳۹۵). با توجه به در نظر گرفتن مقدار قابل توجهی از اهمال کاری، در رفتار شغلی پرستاران، مدیران و همکاران در بیمارستانها می توانند با استفاده از تمهدیاتی از قبیل ارتقاء انگیزه، افزایش رضایت شغلی، کاهش فشار و تنش محیطی، برنامه های بازآموزی برای بهبود عملکرد سازمان به رفع هرچه بیشتر فرسودگی و جلوگیری از هرگونه اهمال کاری کمک نمایند (سبک رو، ابراهیم زاده، یاری، ۱۳۹۷). پرستاران و کادر درمان جز مهم ترین گروه های شغلی و از ارکان مهم سازمان های خدماتی محسوب می شود؛ کادر درمان بر اساس ماهیت شغلی خود در برابر استرس های متعددی هستند که از آن جمله می توان به ارتباط طولانی مستمر با بیماران بد حال به مرگ، مسئولیت پذیری فوق العاده، درخواست های شخصی بیش از حد از طرف بیمار، پیشرفت های سریع تکنولوژی، رویارویی مکرر با واقعیت مرگ غیره صحبت کرد (رحمانیان، کمالی و فروغی، ۱۳۹۹). اهمال کاری از جمله عوامل درونی مؤثر بر کارکرد کادر درمان است پژوهشگران بر این باور استوار هستند که اهمال کاری یک گرایش ذاتی انسانی است (خاکپور و عباسی، ۱۳۹۸). هر صحبتی درباره مدیریت زمان و نظم شخصی دیر یا زود به بحث سستی، تنبیلی و اهمال کاری کشیده می شود. اهمال کاری یا به تعویق اندختن کارها (Procrastination) در ساده ترین تعریف خود به معنای تعلل و وزیدن در انجام کارها و به تأخیر اندختن کارهای است و همه به تجربه دریافت هایم که یکی از چالش های ما در مدیریت زمان این است که گاه، کارهایی را که می دانیم به هر حال باید انجام دهیم، عقب می اندازیم (بایتمر، جهانگیر و ساعد، ۱۳۹۶). ویژگی های شخصیتی از جمله عوامل مؤثر بر کاهش یا افزایش اهمال کاری در کادر درمان هستند در واقع هر نوع «شخصیت» با همه انشعاباتی که دارد به احتمال زیاد دارای وحدت و خصوصیت منحصر به فرد خود است که افراد را از یکدیگر متمایز می کنند (دلاوری، گلزاری و شجاعتی، ۱۳۸۹). شخصیت هر کس، مهم ترین بعد ساختار روان شناختی اوست؛ که به شکل گیری سبک زندگی وی می انجامد. شخصیت را شاید بتوان اساسی ترین موضوع علم روانشناسی انشت، زیرا در سبک زندگی وی کمک می کند. شخصیت را شاید بتوان اساسی ترین موضوع علم روانشناسی انشت، زیرا محورهای اساسی بحث شخصیت در زمینه هایی مانند یادگیری، انگیزه، ادراک، تفکر، احساسات و

^۱ - کارشناسی ارشد (MBA) مدیریت استراتژیک دانشگاه ترجمان علوم.

عواطف می‌باشد) کاستا و مگ کری، 1991). طرحواره‌های ناسازگار اولیه ساختارهای شناختی عمیق شامل باورهایی دربارهٔ خود هستند. طرحواره‌ها سازمان‌هایی از واقعیت هستند که به صورت نتیجهٔ تجربیات عینی از محیط رشد می‌یابند. به ویژه آنهایی که از اوایل زندگی به وجود آمده اند تاثیر معنادار تری دارند. به بیانی دیگر طرحواره‌ها شامل عناصر سازمان‌یافته‌های واکنش‌ها و تجارب گذشته هستند که پیکره‌ای پیوسته و پایدار از اطلاعات قابل هدایت برای ادراک و تصدیق‌های بعدی را شکل می‌دهند. به این صورت که آنها فیلتر‌ها یا قالب‌هایی هستند که ما آنها را برای دریافت، سازماندهی و پردازش اطلاعات به کار می‌بریم. در واقع هر فردی مجموعه‌ای از طرحواره‌ها را برای فهم دنیای خود به کار می‌برد. رشد طرحواره‌ها اغلب به دوران کودکی باز می‌گردد. طرحواره‌هایی که در سنین اولیه رشد یافته‌اند اغلب خارج از حوزهٔ ای‌اگاهی قرار دارند و زمانی که حرکت‌های زندگی یک یا چند طرحواره را تحریک می‌کنند آن وقت فعال می‌شوند و اطلاعات شخصی را مطابق با این طرحواره‌ها به صورت اتوماتیک پردازش می‌کنند (مودهیان، 1399)، از این رو رفتار فرد قسمتی از طرحوارهٔ او نیست بلکه رفتارهای ناسازگارانه به عنوان پاسخی در پاسخ به طرحواره‌های ناسازگار اولیه شکل می‌گیرند. بنابراین رفتارهای توسط طرحواره‌ها می‌شوند، ولی قسمتی از طرحواره‌ها نیستند. طرحواره‌ها ممکن است عملاً مدت‌ها غیر فال باشند اما بعداً تقویت یا خاموش شوند که نتیجهٔ تغییرات در نوع داده‌های دریافتی از محیط است. در واقع طرحواره‌ها موجب سوگیری در تفسیرهای فرد از رویدادها شده و این سوگیری‌ها خود را به صورت نگرش‌های تحریف شده، گمانه‌های نادرست، اهداف و چشم داشته‌های غیر واقع بینانه نشان می‌دهند. بعضی از افراد به خاطره تجارب کودکی منفی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه‌ای را ایجاد می‌کنند که بر شیوهٔ تفکر و احساس و رفتار آنها در روابط صمیمانه بعدی و سایر جنبه‌های زندگی‌شان تاثیر می‌گذارند. طرحواره‌هایی که عمدتاً در نتیجهٔ تجربه ناگوار دوران کودکی شکل می‌گیرند، ناکارآمد هستند و می‌توانند باعث بروز مشکلات بین فردی شوند (حسینی و همکاران، 1397).

این طرحواره‌ها که تحت عنوان طرحواره‌های ناسازگار اولیه هستند، الگوهای هیجانی و شناختی خود آسیب رسانی هستند که در ابتدای رشد و تحول در ذهن شکل گرفته‌اند و در مسیر زندگی تکرار می‌شوند. طرحواره مفهوم و مقوله‌ای است مانند بسیاری از مفاهیم و مقوله‌هایی که افراد از طریق تعمیم‌های شناختی آنها را شکل می‌دهند. در واقع افراد طرحواره‌هایی در مورد خود و دیگران به وجود می‌آورند. افراد مختلف با تجربه‌های زندگی بین فردی، اجتماعی و فرهنگی، طرحواره‌های متفاوتی را شکل می‌دهند، طرحواره‌هایی با محتواهای متفاوت. همانطور که قبل ذکر شده است، تجارت افراد از جانب والدین حمایت می‌شود و به باور هایی شبیه "من دوست داشتنی هستم" و "من با کفایت هستم" تبدیل شده که این باور‌ها در بزرگسالی به دیدگاه مثبت دربارهٔ خود منجر می‌شود (موسیان و فولادی، 1398). در مورد تفاوت‌های فردی و شخصیت، نظریات گوناگونی از زمان‌های دور تا به امروز وجود داشته و صاحب‌نظران مختلف در این زمینه به پژوهش پرداخته‌اند. اما حوزهٔ شخصیت طی دو دهه بعد بروونگرایی (در مقابل درون‌گرایی)، سازگاری، گذشته با مدل پنج عاملی شخصیت که شامل پنج بعد وجودان‌گرایی، روان رنجوری (در مقابل ثبات‌عاطفی) و گشودگی در برابر تجربه صورت غالبی پیدا کرد. این مدل یکی از جامع‌ترین مدل‌ها در زمینه سنجش ابعاد شخصیتی افراد محسوب می‌شود (استریکر و گلد¹، 2018). با این حال، موافقت منفی با فعالیت فردی ارتباط منفی دارد. گشودگی نسبت به تجربه به طور مثبت با فعالیت فردی مرتبط است اما با کارایی تیم منفی است. بروون‌گرایی پیش‌بینی کننده رهبری و همچنین موفقیت در فروش و موقعيت‌های مدیریت است (تیم²، 2020). یکی از پدیده‌های شناختی مفید در این حوزه طرحواره‌ها می‌باشد. طرحواره‌ها از اول زندگی به وجود آمده و در کل طول زندگی، فرد را تحت تأثیر می‌گذارند؛ اما طرحواره‌های اولیه باورهایی اند که افراد درباره خود، دیگران و محیط و به طور معمول از ارضانشدن نیازهای اولیه به خصوص نیازهای عاطفی در دوران کودکی می‌باشند (مالوف، تروستنسن و شات³، 2015).

در واقع طرحواره‌های ناسازگار اولیه در طول زندگی ثابت و پا بر جا بوده و اساس ساخته‌های شناختی فرد است. این طرحواره‌ها به شخص یاری می‌رساند تا تجارت خود را راجع به جهان پیرامون تنظیم و اطلاعات دریافتی را تفسیر می‌کند. از آنجا که طرحواره‌ها همانند چهارچویی برای پردازش اطلاعات به کار می‌روند و تعیین کننده واکنش‌های عاطفی افراد نسبت به موقعیت‌های زندگی و روابط بین فردی هستند. طرحواره‌های ناسازگار اولیه همچون یک صافی برای اثبات یا تأیید تجارت کودکی می‌باشد (هاورسن، وانگ، ریچر، میرلند، پدرسن و ایسماند⁴، 2019). طرحواره مفهومی در روانشناسی شناختی است که به بررسی این نکته اشاره می‌کند که افراد چگونه فکر می‌کند، چگونه ادراک و تفسیر می‌کند و چگونه اطلاعات را استفاده می‌کند. همچنین یانگ معتقد است، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، الگوهای هیجانی و شناختی خود آسیب رسانی اند (مهدی زاده و دره کردی 1399) و به عنوان سازنده برخی از رگه‌های شخصیتی انجام می‌دهند و این طرحواره‌ها شامل 18 طرحواره است، که در ارتباط با پنج نیاز تحولی اساسی تشکیل می‌شود و فرد باید از همان آغاز طی تحول خود، این نیازها را با والدین و محیط با موفقیت بگذراند (سیفی زاده، زارعی محمودآبادی و بخشایش، 1398). همچنین نتایج یافته‌ها گفته است که بین طرحواره‌های ناکارآمد اولیه با اهمال کاری و سلامت روان رابطه مثبت معنی‌داری وجود دارد. به طور کلی، نتایج نقش واسطه‌ای طرحواره‌های ناکارآمد اولیه را در آسیب‌شناسی روانی و اهمال کاری تائید می‌کند (محمدبیگی بختیاری، محمدخانی و صادقی، 1391). دلیل استفاده از اهمال کاری در افراد مختلف متفاوت است و از این روی همیشه دلیل روشی وجود ندارد. گاهی ترسی پنهان وجود

¹. Stricker G, Gold

². Thimm

³. Malouff JM, Thorsteinsson EB, Schutte

⁴. Halvorsen M, Wang CE, Richter J, Myrland I, Pedersen SK, Eisemann

دارد که دوست ندارند آن را به رسمیت بشناسند؛ (تیم، 2020). گاهی نیز تنها دلیل این است که انگیزه‌ای برای انجام آن کار ندارد (هاورسن، وانگ، ریچر، میرلند، پدرسن و ایسماند، 2019). افرادی که مبتلا به وسوس فکری / عملی هستند، اغلب کمال‌گرایی ناسالم را تجربه می‌کنند که باعث ایجاد ترس در مورد اشتباهات جدید، تردید در مورد درست انجام دادن کارها و نگرانی درباره انتظارات دیگران از آن‌ها می‌شود. افراد مبتلا به اختلال وسوسی جبری اغلب به بلا تکلیفی تمایل دارند به این که تصمیم بگیرند. به همین دلیل اهمال کاری در آن‌ها مشهود است. اهمال کاری می‌تواند از نتایج افسردگی باشد. احساس نالمیدی، درماندگی و کمبود انرژی می‌تواند شروع ساده‌ترین کارها را مشکل کند. علاوه بر این افسردگی باعث می‌شود شخص به خودش شک داشته باشد. یعنی با خود فکر کند که چگونه می‌تواند با انجام این کار کنار بیاید یا با چه توانایی‌هایی می‌تواند این کار را انجام دهد. این احساسات باعث می‌شود ترجیح دهد کاری را روی کار دیگر بیاندازد و انجام ندهد. افرادی که اهمال کار نیستند روی کارشان تمرکز می‌کنند (تیم، 2020) هویت شخصی قوی‌تری دارند و کمتر نگران چیزی هستند و به قول روانشناسان عزت اجتماعی دارند. با وجود پژوهش‌های انجام شده، هنوز در حوزه سازمان‌های بهداشتی درمانی و شاغلان حرفه‌های درمانی به طور کلی کادر درمانی، مطالعات داخلی و خارجی اندک است بنابراین به دلیل انجام تحقیقات اندک در زمینه شیوع اهمال کاری کادر درمان و عوامل مرتبط با آن در زمینه شخصیت و همچنین طرحواره‌های ناسازگار اولیه این قشر، اطلاعات کافی در این زمینه، در دسترس نیست. از طرفی با توجه با اهمیت و حساسیت خدمات مراقبتی کادر درمانی، هرگونه اهمال کاری می‌تواند عوارض جبران ناپذیری به دنبال داشته باشد. درنهایت با توجه به آنچه در مطالب فوق ارائه شد مسئله اصلی این پژوهش آن است که آیا ویژگی‌های شخصیتی در رابطه میان اهمال کاری و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در بین پرستاران کادر بیمارستان‌های خصوصی دارد؟

نوع پژوهش: این پژوهش بر اساس هدف تحقیق از دسته پژوهش‌های کاربردی است و نحوه گردآوری داده‌ها از نوع همبستگی بود، تحقیق توصیفی شامل مجموعه روش‌هایی است که هدف آن‌ها توصیف کردن شرایط یا پدیده‌های مورد بررسی است که یکی از این انواع تحقیق توصیفی، تحقیق همبستگی است (سرمد، بازرگان و حجازی، 1393).

جامعه آماری: جامعه آماری این پژوهش عبارت از کلیه پرستاران کادر بیمارستان‌های خصوصی بود که تعداد آن‌ها بر اساس اطلاعات به دست آمده در دوره زمانی پژوهش 1087 نفر بود.

روش نمونه‌گیری و حجم نمونه: منطبق بر جدول کرجسی و مورگان (1970) برای یک جامعه 1100 نفری؛ تعداد 285 نفر نمونه مورد نیاز است. به همین منظور تعداد 310 پرسشنامه به شیوه در دسترس میان اعضای نمونه توزیع گردید که تعداد 288 مورد آن قابل تجزیه و تحلیل آماری بود (نرخ بازگشت 92 درصد).

ابزار پژوهش: فرم کوتاه پرسش‌نامه طرحواره یانگ (SF – YSQ): برای اندازه‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه از پرسشنامه‌ای که یانگ (2005) با 75 سؤال، مقیاس پاسخگویی 6 درجه‌ای لیکرت (کاملاً نادرست = 1، تا کاملاً درست = 6) و 15 خرد مقیاس شامل محرومیت هیجانی، طردارهای شدیدگی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، ازوای اجتماعی، نقش/اشرم، شکست، وابستگی/ابی‌کفایتی، آسیب‌پذیری به ضرر، گرفتاری، در دامافتادگی، اطاعت، از خود گذشتگی، بازداری هیجانی، معیارهای سرخختانه، استحقاق، خویشتن‌داری و خود انصباطی ناکافی استفاده می‌شود. هر پنج سؤال این پرسشنامه مربوط به یک طرحواره می‌باشد و برای به دست آوردن نمره طرحواره‌ها، نمره هر طرحواره به صورت جداگانه محاسبه می‌شود. در هر کدام از طرحواره‌ها که فرد نمره بیشتری کسب کند، آن طرحواره به عنوان طرحواره ترجیحی وی در نظر گرفته می‌شود. همچنین با جمع نمرات کل طرحواره‌ها، نمره کل نیز به دست می‌آید. به عبارتی هر آزمودنی در این پرسشنامه 16 نمره به دست می‌آورد که 15 نمره مربوط به خرد مقیاس‌ها و یک نمره کل. اولین پژوهش جامع در مورد ویژگی‌های روان‌سنجی این طرحواره‌ها را (به نقل از لطفی، دنیوی و خسروی، 1386) انجام دادند و ضریب آلفای کرونباخ در جمعیت غیربالینی برای خرد مقیاس‌های این پرسشنامه را 0/05 تا 0/82 به دست آمد. همچنین پژوهشگران نشان دادند، پرسشنامه طرحواره یانگ با مقیاس‌های پریشانی، روان‌شناختی و اختلالات شخصیت همبستگی بالایی دارد و بنابراین از اعتبار و روایی مطلوبی برخوردار است (به نقل از لطفی، دنیوی و خسروی، 1386). این پرسشنامه را در ایران آمی (1385) ترجمه و آماده اجرا کرده و همسانی درونی آن را بر حسب آلفای کرونباخ در گروه مؤنث 0/97 و در گروه مذکور 0/98 گزارش کرده است. برای هر یک از حوزه‌ها نیز حداقل و حداکثر نمره به شرح زیر محاسبه شده است. برای حوزه اول که شامل سؤالات 1 تا 25 است حداکثر نمره 150 منظور شده است. حوزه دوم که شامل سؤالات 26 تا 45 است حداقل نمره 20 و حداکثر 120 است. حوزه سوم شامل سؤالات 66 تا 75 است و حداقل نمره 10 و حداکثر 60 منظور شده است. حوزه چهارم شامل سؤالات 46 تا 55 است و حداقل نمره 10 و حداکثر 60 است و برای حوزه پنجم که شامل سؤالات 56 تا 65 می‌باشد حداقل نمره 10 و حداکثر 60 محاسبه شده است. همچنین اگر فرد سه یا چهار نمره بالا 5 (یا 6) در یک طرحواره داشته باشد، معمولاً از نظر بالینی بدین معنا است که این طرحواره در ذهن وجود دارد.

- پرسشنامه سنجش اهمال کاری تاکمن: برای آزمون و سنجش تعلل یا اهمال کاری، پرسشنامه استاندارد تاکمن (1991 Tuckman) مورد استفاده قرار می‌گیرد. این پرسشنامه یک مقیاس خود گزارشی 11 ماده‌ای است که بر مبنای طیف لیکرت طراحی شده است. گرفتن نمره بالا در این مقیاس نشانه تعلل بالا در آن است. تاکمن، پایایی این پرسشنامه را 0/61 گزارش کرده است. در پژوهش کاظمی و همکاران (1398) مقدار آلفای کرونباخ 0/11 به دست آمد که گویای اعتبار بالای پرسشنامه است. از آنجا که برای سنجش عوامل مؤثر بر تعلل پرسشنامه استانداردی یافت نشد، همین محققان پس از مطالعه تحقیقات و مستندات پیشین در حیطه تعلل و همچنین مصاحبه اولیه و نظرسنجی از متخصصین و اساتید، عوامل مؤثر بر تعلل را شناسایی و در قالب 40 عامل ریز و جزئی دسته‌بندی کردند. سپس این عوامل در اختیار 15 نفر از اساتید و خبرگان قرار گرفت و پس از اجماع نظر بین آن‌ها نهایتاً در قالب 20 عامل فرعی و سه طبقه عوامل فردی (سؤالات 1 تا 7) سازمانی (سؤالات 8 تا 15) و محیطی (سؤالات 16 تا 20) دسته‌بندی و مشخص گردید و با مقیاس لیکرت مورد سنجش قرار گرفت. برای اطمینان از صحت پرسشنامه طراحی شده، تحلیل عاملی صورت گرفت. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی (ماتریس چرخش یافته عاملی با روش واریماکس) نشان می‌دهد با توجه به اینکه کیسر- مایر اولکین بزرگ تر از 0/85 و عدد معناداری بارتلت (0) کوچک‌تر از 0/05 است، داده‌ها شرایط موردنیاز برای تحلیل عاملی را دارا هستند. از دیگر یافته‌های جدول تحلیل عاملی اکتشافی آن است که سه عامل فردی، سازمانی و محیطی، درمجموع، 63/25 درصد واریانس تعلل را تبیین می‌کنند و سوالات مربوط به هر مؤلفه، به درستی گویای دسته‌بندی ارائه شده هستند. روایی پرسشنامه با نظرخواهی از خبرگان و اساتید مورد تائید قرار گرفت و جهت تائید پایایی آن نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. مقدار آلفای کرونباخ 0/78 به دست آمد که نشان دهنده پایایی بالا و مطلوب پرسشنامه است (کاظمی و همکاران، 1398).

- پرسنامه پنج عاملی شخصیت (NEO-FFI): برای سنجش پنج عامل بزرگ شخصیت از فرم کوتاه پرسشنامه نو استفاده می‌شود. این پرسشنامه در واقع کوتاه شده پرسشنامه 240 سوالی (NEO-PI-R) با 60 سوال است که کاستا و همکاران 23 در سال 2004 برای ارزیابی پنج ویژگی شخصیتی روان رنجور خویی، بروونگرایی، تجربه‌گرایی، باوجودان بودن و توافق‌پذیری تدوین کردند نمره‌گذاری پاسخنامه این پرسشنامه بر اساس، مقیاس لیکرتی (کاملاً مخالفم، مخالفم، مخالفم، بی‌تفاوت، موافقم و کاملاً موافقم) تنظیم شده است. نمره‌گذاری فرم کوتاه این پرسشنامه یعنی NEO-FFI در تمام مواد یکسان نیست. به این معنی که در نمره‌گذاری برخی از مواد فرم کوتاه پرسشنامه، به کاملاً مخالفم نمره ۴، مخالفم نمره ۳، بی‌تفاوت نمره ۲، موافقم نمره ۱ و کاملاً موافقم نمره ۰ تعلق می‌گیرد. در حالی که برخی دیگر از مواد این فرم کوتاه به صورت عکس حالت گفته شده نمره‌گذاری می‌شوند (گروسی فرشی، ۱۳۸۰). سوالات 1 تا 10 ویژگی شخصیتی روان رنجوگرایی، 11 تا 25 بروونگرایی، 26 تا 30، تجربه‌گرایی، 31 تا 46 با وجودان بودن و 47 تا 60 توافق‌پذیری را نشان می‌دهد. اعتبار و روایی آزمون NEO، معرفی پرسشنامه سنجش صفات شخصیتی (NEO): حال حاضر آزمون ۵ عاملی NEO کاربردی جهانی دارد و به منظور تحقیق به زبان‌های چکسلواکی، عربی، هلندی، فرانسوی، آلمانی، ژاپنی، نروژی، لهستانی و سوئدی ترجمه شده است. پرسشنامه شخصیتی NEO-FFI توسط مک کری و کاستا روی ۲۰۸ نفر از دانشجویان آمریکایی به فاصله سه ماه اجرا گردید که ضرایب اعتبار آن بین ۰/۷۵ تا ۰/۸۳ به دست آمده است. اعتبار درازمدت این پرسشنامه نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است. جهت بررسی اعتبار محتوایی این آزمون از همبستگی بین دو فرم گزارش شخصی (S) و فرم ارزیابی مشاهده‌گر (R)، استفاده شد، که حداقل همبستگی به میزان ۰/۶۶ در عامل بروونگرایی و حداقل آن به میزان ۰/۴۵ در عامل ناسازگاری بود (گروسی فرشی، ۱۳۸۰).

تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها:

فرضیه اصلی: ویژگی‌های شخصیتی در رابطه بین اهمالکاری و طرح واره‌های ناسازگار اولیه نقش تعدیلگری دارد. جهت تعیین نقش تعدیل‌گری ویژگی‌های شخصیتی در رابطه بین اهمال‌گری و طرحواره‌های ناسازگار اولیه از روش معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار SMART-PLS استفاده شد در ادامه به بررسی روابط ساختاری مدل پرداخته شده است.

جدول بررسی ضرایب غیرمستقیم طرحواره‌های ناسازگار اولیه با اهمال کاری به واسطه ویژگی‌های شخصیتی

مسیر	میزان رابطه	رابطه اصلاح شده	خطای انحراف استاندارد	میزان	سطح معنی داری
انفال-> اهمال کاری	-0/043	-0/051	0/085	0/507	0/001
خدودگرانی و عملکرد مختل-> اهمال کاری	-0/129	-0/126	0/106	1/214	0/001
حدودیت‌های مختل-> اهمال کاری	-0/033	-0/049	0/103	0/318	0/001
هدایت شدن توسط دیگران-> اهمال کاری	0/075	0/078	0/157	0/479	0/001
گوش به زنگی-> اهمال کاری	-0/102	-0/087	0/114	0/891	0/001
روان‌نجرخوبی-> اهمال کاری	-0/205	-0/178	0/164	1/249	0/001
برونگرایی-> اهمال کاری	0/109	0/116	0/116	0/942	0/001
باز بودن به تجربه -> اهمال کاری	0/067	0/062	0/092	0/727	0/001
توافق‌پذیری -> اهمال کاری	0/037	0/033	0/107	0/351	0/001
مسئولیت‌پذیری -> اهمال کاری	-0/193	-0/203	0/095	2/037	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه -> اهمال کاری	-0/067	-0/070	0/115	0/583	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه - روان‌نجرخوبی-> اهمال کاری	0/033	0/049	0/098	0/341	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه - برون‌گرایی-> اهمال کاری	-0/055	-0/067	0/109	0/503	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه - بازبودن-محدویت -> اهمال کاری	0/016	-0/009	0/104	0/157	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه - توافق‌پذیری-> اهمال کاری	0/096	0/117	0/125	0/767	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه - مسئولیت‌پذیری -> اهمال کاری	0/090	0/079	0/103	0/866	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه <- روان‌نجرخوبی	-0/032	-0/074	0/129	0/245	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه <- برونگرایی	-0/251	-0/194	0/142	1/765	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه - باز بودن تجربه	0/116	0/105	0/121	0/966	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه -<- توافق‌پذیری	0/251	0/247	0/157	1/602	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه - مسئولیت‌پذیری	-0/062	-0/068	0/124	0/500	0/001
طرحواره‌های ناسازگار اولیه - ویژگی‌های شخصی -> اهمال کاری	-0/137	-0/129	0/115	1/190	0/001

همان‌گونه که یافته‌های جدول فوق (4-8) نشان می‌دهد در رابطه بین حوزه‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه با اهمال کاری کادر درمان زمانی که ویژگی شخصیتی مسئولیت‌پذیری به عنوان متغیر تعدیل‌کننده وارد معادله آماری شود؛ میزان رابطه برابر با $P=0/042$ و سطح معنی داری $T=2/037$ است؛ لذا با توجه به نمره $P=0/016$ و سطح معنی داری $T=2/43$ یافته‌های حاصل از جدول فوق نشان می‌دهد زمانی که ویژگی شخصیتی روان‌نجروری در معادله رگرسیونی اهمال کاری و حوزه انصصال به عنوان متغیر تعدیل‌کننده وارد شود، میزان رابطه برابر با $0/30$ خواهد بود؛ لذا با توجه به نمره $P=0/016$ و سطح معنی داری $T=2/037$ می‌توان بیان نمود ویژگی شخصیتی روان‌نجروری می‌تواند رابطه بین اهمال کاری شغلی و حوزه انصصال در طرحواره‌های ناسازگار اولیه را تعدیل کند ($P>0/05$) . همچنین دیگر ویژگی‌های اهمال کاری شغلی و حوزه انصصال در طرحواره‌های ناسازگار اولیه را تعدیل کند ($P>0/05$) . همچنین دیگر ویژگی‌های اهمال کاری شغلی و حوزه انصصال در طرحواره‌های ناسازگار اولیه را قبول کند ($P>0/05$) . از این‌رو با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان بیان نمود ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و اهمال کاری نقش دارند؛ از این‌رو فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر ویژگی‌های شخصیتی در رابطه بین اهمال کاری و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه نقش تعدیل‌گری دارد، تایید می‌گردد.

بحث و نتیجه گیری:

فرضیه اصلی: ویژگی‌های شخصیتی در رابطه بین اهمال کاری و طرحواره‌های ناسازگار اولیه نقش تعدیل‌گری دارد. همان‌گونه که نتایج جدول (4-8) نشان داد در رابطه بین حوزه‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه با اهمال کاری کادر درمان زمانی که ویژگی شخصیتی مسئولیت‌پذیری وارد معادله آماری شود؛ میزان رابطه برابر با $0/016$ است؛ بنابراین ویژگی شخصیتی مسئولیت‌پذیری می‌تواند رابطه بین اهمال کاری شغلی و حوزه انصصال در طرحواره‌های ناسازگار تاثیر دارد. همچنین دیگر یافته‌ها نشان می‌دهد زمانی که ویژگی شخصیتی روان‌نجروری در معادله رگرسیونی اهمال کاری و حوزه انصصال به عنوان متغیر تعدیل‌کننده وارد شود، میزان رابطه برابر با $0/30$ خواهد بود؛ لذا می‌توان بیان نمود ویژگی شخصیتی روان‌نجروری می‌تواند رابطه بین اهمال کاری شغلی و حوزه انصصال در طرحواره‌های ناسازگار اولیه را تعدیل کند. شخصیت اهمیت بسیاری در زندگی دارد. به همین دلیل است که هر ویژگی شخصیتی اصلی که توسط روانشناسان مورد بررسی قرار گرفته است، با یک یا چند نتیجه مرتبط، به هم پیوند خورده است. حال ممکن است این ویژگی‌ها مربوط به تلاش برای دستیابی به سلامت روان باشد و یا تلاش برای افزایش رضایت و بهبود عملکرد در جنبه‌های گوناگون زندگی، این امر نشان می‌دهد که شخصیت و ویژگی‌های شخصیتی تا چه اندازه در زندگی فرد اهمیت دارد. از این‌رو پیوندهای مستحکمی بین رفتارها و طرحواره‌های روان‌شناختی برقرار می‌شود. بسیاری از طرحواره‌ها در اوایل زندگی شکل می‌گیرند، به حرکت خود ادامه می‌دهند و خود را بر تجربیات بعدی زندگی تحمل می‌کنند، حتی اگر فایده‌ای نداشته باشند. طرحواره عمومی‌ترین سطح شناختی است که در برابر تغییر مقاوم است و تأثیر عمیق و قدرتمندی در شناخت و احساسات فرد دارد. طرحواره‌ها، فرضیات اساسی یا قوانینی که افکار و رفتارهای فرد را کنترل می‌کند و در طول زندگی تکامل می‌یابد. محتوای طرحواره‌ها شامل تمام جنبه‌های آگاهانه و ناخودآگاه زندگی شخص می‌شود و منجر به شکل‌گیری معنا و ساختار ذهنی فرد در اطراف خود می‌شود از این‌رو طرحواره در جلوه‌های شخصیتی فرد بروز خود را نشان می‌دهد. جفری یانگ (1990، 1999) فرض کرد که برخی از طرحواره‌ها، به ویژه طرحواره‌هایی که عمدتاً در نتیجه تجربیات بد و ناخوشایند دوران کودکی ایجاد می‌شوند، ممکن است در مرکز اختلالات شخصیت، مشکلات خفیف تر شخصیتی و بسیاری از اختلالات مزمن محور باشد. طرحواره‌ها در روند تکرار تجربه‌ها نقش دارند. طرحواره‌ها بر آنچه که ما به آن توجه می‌کنیم تأثیر می‌گذارند؛ به همین دلیل افراد با طرحواره‌های ناکارآمد قوی رفتارهای ناکارآمد از جمله اهمال کاری را از خود نشان می‌دهد که با شخصیت آن‌ها مرتبط می‌شود. توده‌های مردم بیشتر تمایل دارند به مواردی که با برنامه‌های فعلی آن‌ها متناسب است توجه کنند. طرحواره‌ها همچنین بر سرعت یادگیری افراد تأثیر می‌گذارند. مردم همچنین وقتی اطلاعات با برنامه‌های موجود جور در می‌آیند، با سهولت بیشتری یاد می‌گیرند. طرحواره یک موضوع یا الگوی گسترده و فراگیر شامل خاطرات، احساسات، شناخت و برداشت‌های جسمانی است، در مورد خود و روابط خود با دیگران که در دوران کودکی یا نوجوانی ایجاد شده است و در طول زندگی فرد ادامه دارد و به میزان قابل توجهی ناکارآمد است. به طور خلاصه، طرحواره‌های ناسازگار اولیه از الگوهای شناختی که در اوایل رشد ما شروع می‌شوند و در طول زندگی تکرار می‌شوند، ایجاد می‌شود. توجه داشته باشید که طبق این تعریف، رفتار یک فرد جزء طرحواره‌ها نیست، بلکه به عنوان پاسخی به طرحواره است و توسط طرحواره‌ها هدایت می‌شود. و همچنین خاطرنشان می‌شود که تست طرحواره نیز همین طرحواره‌های ناکارآمد را بررسی می‌کند. طرحواره‌ها به ساده‌سازی جهان کمک می‌کنند. طرحواره‌ها اغلب یادگیری در مورد دنیای اطراف را برای افراد آسان می‌کنند. اطلاعات جدید را می‌توان با مقایسه تجربیات جدید با طرح‌های موجود طبقه‌بندی کرد. طرحواره‌ها همچنین می‌توانند نحوه تفسیر اطلاعات و رویدی را تغییر دهند. هنگام یادگیری اطلاعات جدیدی که با طرحواره‌های موجود جور در نمی‌آید، افراد گاهی اوقات اطلاعات جدید را تحریف یا تغییر می‌دهند تا با آنچه قبلًا می‌دانند متناسب شود. تغییر طرحواره‌ها نیز می‌تواند بسیار دشوار باشد. مردم اغلب حتی در مواجهه با اطلاعات متناقض به طرح‌های موجود خود می‌چسبند؛ زیرا شناخت‌ها و طرحواره‌ها خاستگاه آغازین پردازش بوده و پردازش شناختی به کمک طرحواره‌های موجود در فرد هدایت می‌شوند می‌توان نتیجه گرفت که تأثیری که طرحواره‌های ناکارآمد بر روی شناخت‌های ما می‌گذارد منجر به این می‌شود که فرد از رویدادها پردازش درستی نداشته و در نتیجه این عدم پردازش صحیح منجر به اختلال در عملکرد کارآمد افراد می‌شود. بنابراین طرحواره‌هایی وجود دارند که می‌توانند ما را به سمت اهمال کاری سوق دهند و از ایجاد تغییرات مناسب منع کنند و به همین دلیل منظور از اهمال کاری موردنبحث تأخیر

طبیعی و معمولی نیست که گاهی اوقات پیش می‌آید. بلکه منظور نوعی ویژگی شخصیتی است که در رضایت فردی اختلال ایجاد می‌کند. به منظور تبیین و بررسی نظری رابطه طرحواره‌های ناکارآمد و اهمال کاری طبق رویکرد یانگ می‌توان گفت که فردی که طرحواره‌های ناکارآمد اولیه دارد با انتخاب سبک پاسخ‌دهی ناکارآمد از تجربه نمودن هیجان‌های شدید و استیصال-کننده‌های دوری می‌کند. به راحتی می‌توان از رفتارگرایی اسکینر برای تبیین اهمال کاری استفاده کرد. افراد اهمال کار بابت اهمال کاری تبییه نشده‌اند و از این‌رو اهمال کاری برایشان حوشایندتر از انجام فعالیت اصلی است و اهمال کاری به رفتاری ثابت تبدیل می‌شود. در شرایطی که افراد بابت اهمال کاری تبییه نشده‌اند یا تشویق نشده‌اند. اهمال کاری در کارکنان بخش‌های اورژانس، جراحی و با توجه به حساسیت وظایف کارکنان درمان، شناسایی، آموزش و مدیریت مؤثر کارکنان دارای اهمال کاری متوسط تا شدید ضرورت دارد. همچنین با برگزیدن سبک مقابله اجتنابی از موقعیت‌های برانگیزندۀ طرحواره‌ای، مثل روابط صمیمی یا چالش‌های شغلی نیز اجتناب می‌کند و در نتیجه انجام کارها را به تعویق انداخته و اهمال کاری بیشتری از خود نشان می‌دهد. انسان در شبیه‌سازی و تخمین آینده خطاهای زیادی دارد و نمی‌تواند به درستی حدس بزند که وقتی کار امروز را به فردا می‌اندازد، فردا چه احساسی را تجربه خواهد کرد. به همین دلیل همسو با گرایش‌های شخصیتی تحت با حضور طرحواره‌های ناکارآمد، کارهایش را در زمان مناسب انجام نمی‌دهد و به سمت اهمال کاری بیشتر حرکت می‌کند. از این‌رو با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان بیان نمود ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و اهمال کاری نقش تعديل‌کننده ایفا نمایند؛ شیوع بسیار کم اهمال کاری شدید سازمانی به عنوان یک نقطه قوت مهم در کارکنان کادر درمان مورد مطالعه به شمار می‌رود. اما با توجه به ماهیت حیاتی بودن وظایف این گروه از کارکنان، در وضعیت مطلوب فقدان کامل اهمال کاری موردنانتظار است.

محدودیت‌های پژوهش: - این پژوهش در منطقه خاصی صورت گرفته و در تعیین نتایج به سایر شهرها باید احتیاط شود. - با توجه به اینکه در انتخاب نمونه پژوهش به دلیل مشکلات موجود از روش نمونه‌گیری در دسترس استفاده شده است، لذا در تعیین نتایج باید احتیاط لازم به عمل آید.

- پیشنهادات پژوهشی: - پیشنهاد می‌شود این پژوهش بر روی کارکنان سایر نهادها صورت گیرد. - پیشنهاد می‌شود به بررسی فرسودگی شغلی در پرستاران و تأثیر آن بر اهمال کاری در آنان. - علت و راههای غلبه بر اهمال کاری (تبییه و تعلل).

منابع:

- در کارکنان پرستاری و مامایی. مدیریت پرستاری، ۱(۵)، 28-28.
- سردم، ز، بازرگان، ع و حجازی، ا. (1393). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران، آگه.
- سیفی زاده آرائی، ح و زارعی محمود‌آبدی، ح، و بخشایش، ع. (1398). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سازگاری زناشویی با واسطه گری ترس از صمیمیت در متاحلین. خانواده پژوهی، 15(60)، 467-486.
- محمدبیگی، ع؛ بختیاری، م؛ محمدخانی، ش و صادقی، ز. (1391). بررسی رابطه بین طرح واره‌های ناکارآمد با اهمال کاری و سلامت روان دانشجویان پژشکی و غیر پژشکی دانشگاه علوم پژشکی شهید بهشتی. مجله دانشگاه علوم پژشکی مازندران (نامه دانشگاه)، 22(97)، 26-34.
- محمدی بایتمر، ج و ساعد، ا. (1396). تأثیر درمان شناختی - رفتاری بر مبنای پروتکل سالسمن و ناتان بر اهمال‌کاری دانشجویان. ششمین کنگره انجمن روانشناسی ایران، تهران. روانشناسی معاصر، 12، 1556-1561.
- بازرگان و حجازی، (1393). عنوان تعیین رابطه‌ی سبک‌های استناد و خود تنظیمی اهمال‌کاری تحصیلی دانش آموزان. (پایان نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- خاکپور، ع و عباسی، ف. (1398). نقش مدیریت کلاس در تبیین فرسودگی تحصیلی و اهمال‌کاری پژوهشی. راهبردهای آموزش (راهبردهای آموزش در علوم پزشکی)، 1(12)، 38-44.
- دلاوری، ع و گلزاری، م. (1398). بررسی ویژگی‌های شخصیتی زنان مجرم. فصلنامه مدرن و جامعه، 1(3)، 20-24.
- رحمنیان، کمالی و فروغی، م. (1399). مدل یابی علائم جسمانی بر پایه متغیرهای سازمانی تنش زا با میانجی گری ویژگی‌های شخصیتی در افسران پلیس. روانشناسی نظامی، 11(42)، 67-81.
- رضایی، ب؛ یارمحمدیان، م و محمودزاده اردکانی، ح. (1395). بررسی شیوع اهمال کاری سازمانی و عوامل فردی و شغلی مرتبط با آن،

- Maryland: National Center for Health Statistics; 2010.
- Malouf Trosenten and Schott, (2015); The relationship between academic procrastination and academic achievement in Chinese university students. A thesis submitted to the faculty of the Graduate school of the university at Buffalo, state university of New York in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts. Department of Counseling, School, and Educational Psychology;
  - Strickled and Gold, (2018); Diferencias de género en la influencia de la personalidad sobre la procrastinación académica en estudiantes universitarios peruanos. *Acta Colombiana de psicología*. 22(2), 125-136.
  - Tim et al., (2020); & Sun YH. The association between life events and internet addiction among Chinese vocational school students: The mediating role of depression. SCIMAGO; 2020

مهدی زاده، ف و دره کردی، ع. (1399). رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و نگرش به روابط فرازننشویی با میانجی گری ابعاد ذهن آگاهی به منظور ارایه مدل. *مجله علوم روانشناسی*, 389-383. (87)19

منابع انگلیسی:

- Costa and McGarry, (1991). Prevalence of procrastination in the United States, United Kingdom and Australia: Arousal and avoidance delays among adults. *North American Journal of Psychology*, 7(1), 1-6.
- Hausen, Wang, Richer Mirland-Pedersen and Epsmand, (2019); Effectiveness of a program based on a multi-sensory strategy in developing visual perception of primary school learners with learning disabilities: a contextual study of Arabic learners. *International Journal of Educational Psychology*, 8(1), 72-104.
- Klein RJ. Proctor SE. Boudreault MA. Turczyn KM. Healthy People 2013 criteria for data suppression. *Statistical Notes*, no 24. Hyattsville,